

MÁTYÁSDOMB KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT ÉS SZABÁLYOZÁSI TERV KÉSZÍTÉSE

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Készítette:

Bruckner Attila

Okl. táj- és kertészmérnök

Tájvédelmi és élővilágvédelmi szakértő

tervezői jogosultság: TK-19-0244,

szakértői szám: SZTV-043/2009 és SZTjV-043/2009

valamint

Juglans Alba Mérnöki Iroda Kft.

Enyedi-Egyed Szilvia

Okl. építőmérnök, térinformatikai szakmérnök

Szakértői szám: SZÉM-03/07-0671

Szakértői szám: SZKV/07-0671

Diószegi András

Okl. építőmérnök

Környezetirányítási szakértő

Környezetvédelmi szakértő: SZKV-729/2010

Munkaszám: EKV-44/2021.

2021. október

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	3
1. ÁLTALÁNOS ADATOK	3
1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI.....	3
1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI	3
2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE.....	4
2.1. ELŐZMÉNYEK.....	4
2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA.....	4
2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA	4
2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA.....	5
2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTJAI	5
3. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE.....	6
3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA	6
3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL	6
3.2.1. Országos programokkal való kapcsolatok.....	6
3.2.2. Regionális programokkal való kapcsolatok.....	8
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	9
4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA	9
4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE.....	9
4.2.1. Levegőminőség	9
4.2.2. Talaj és földtani közeg állapota.....	13
4.2.3. Vizek állapota	14
4.2.4. Hulladékgazdálkodás helyzete.....	17
4.2.5. Zajterelés helyzete	18
4.2.6. Élővilág állapota	20
4.2.7. Épített környezet.....	22
4.2.7. Tájvédelmi állapot.....	25
4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG	25
4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK	26
4.4.1. Természeti erőforrások közvetlen igénybevétele, vagy környezetterhelés	26
4.4.2. A módosítás következtében fellépő társadalmi, gazdasági folyamatok, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak	29
4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE	29
5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK	30
6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	31

BEVEZETÉS

Mátyásdomb község Önkormányzata (8134 Mátyásdomb, Fő utca 17.) jelenleg nem rendelkezik településrendezési tervvel, azonban az M8 gyorsforgalmi út engedélyezési folyamatához kapcsolódóan szükséges az összhang biztosítása a település rendezési eszközökkel. Ennek érdekében a tervezett gyorsforgalmi út nyomvonala mentén a külterületen a szükséges település rendezési terv elkészítésére került sor.

A tervek elkészítésének generál tervezését a Fehér Vártervező Kft. (8000 Székesfehérvár, Rába u. 22.) végzi Aba Város Önkormányzatának megbízásából. A környezetértékelés elvégzésével a Fehér Vártervező Kft. bízta meg a Juglans Alba Mérnöki Iroda Bt-t. (8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.).

A tervhez kapcsolódó környezetértékelést a tervező az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika szerint, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 38.§ szerint véleményezési dokumentáció alátámasztására készítette el.

1. ÁLTALÁNOS ADATOK

1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI

A környezetértékelést kérő szervezet adatai:

Név:	Mátyásdomb község Önkormányzata
Székhely:	8134 Mátyásdomb, Fő utca 17.
Képviseli:	Lelkes Tibor polgármester
Település KSH azonosítója:	16948

1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI

Vezető tervező:

Neve:	Bruckner Attila
Címe:	8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
Tervezői engedély száma:	TK 19-0244
Szakértői engedély száma:	SZTjV-043/2009; SZTV-043/2009.

Közreműködő szakértők:

Neve:	Diószeginé Enyedi Egyed Szilvia
Címe:	8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma:	SZKV/07-0671

Neve: Diószegi András
Címe: 8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma: SZKV-01-13515/2015

2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

2.1. ELŐZMÉNYEK

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szabályozza a településrendezési tervek készítésének és jóváhagyásának folyamatát.

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása érdekében szükséges a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a településüzemeltetés során.

A benyújtandó terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. Ennek megfelelően a dokumentációt a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika alapján és a rendelet 2. számú melléklete szerinti értékelési és minősítési szempontok szerint állítottuk össze.

2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA

A tervezett módosítások során a környezetértékelésben tett megállapítások alapját képezik a kitűzött célok megvalósításának, úgy, hogy a környezet igénybevétele, terhelése minimális legyen, illetve a környezetszennyezés kizárható legyen.

2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA

A környezeti értékelés során olyan információ, vagy körülmény nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításának alakítását, azaz a környezeti értékelés elkészítése a tervkészítést nem befolyásolta jelentős mértékben.

2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A környezetértékelés elkészítéséhez a kiindulási adatokat az Önkormányzat biztosította. Meghatározásra kerültek a várható területhasználatok.

A környezet védelméért felelős szervek:

- Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1.
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága 1525 Budapest, Pf. 86.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya 8000 Székesfehérvár, Mátyás király körút 13.
- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkörben 8050 Székesfehérvár, Pf. 947.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Állami Főépítész 8000 Székesfehérvár, Várkörút 22-24.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály 2481 Velence, Ország út 23.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földhivatali Osztály 8000 Székesfehérvár, Kégl Gy. u. 1.
- Budapest Főváros Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály Örökségvédelmi Osztály 1014 Budapest, Logodi u. 38-40.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály 8000 Székesfehérvár, Mátyás király körút 13.
- Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály 2101 Gödöllő, Pf. 431.

2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTJAI

A környezetértékelés elkészítéséhez szakirodalmi adatokra, az Önkormányzat adatszolgáltatására, légifelvételek, térképművek adataira, illetve az UNITEF 83 Zrt. által készített Környezeti Hatástanulmányra támaszkodtunk. Felhasználtuk továbbá a különböző közműszolgáltatók adatait is, illetve a jogszabályi előírásokat. Áttekintettük továbbá az országos és regionális környezetvédelmi, területrendezési és hulladékgazdálkodási tervek, programokat is.

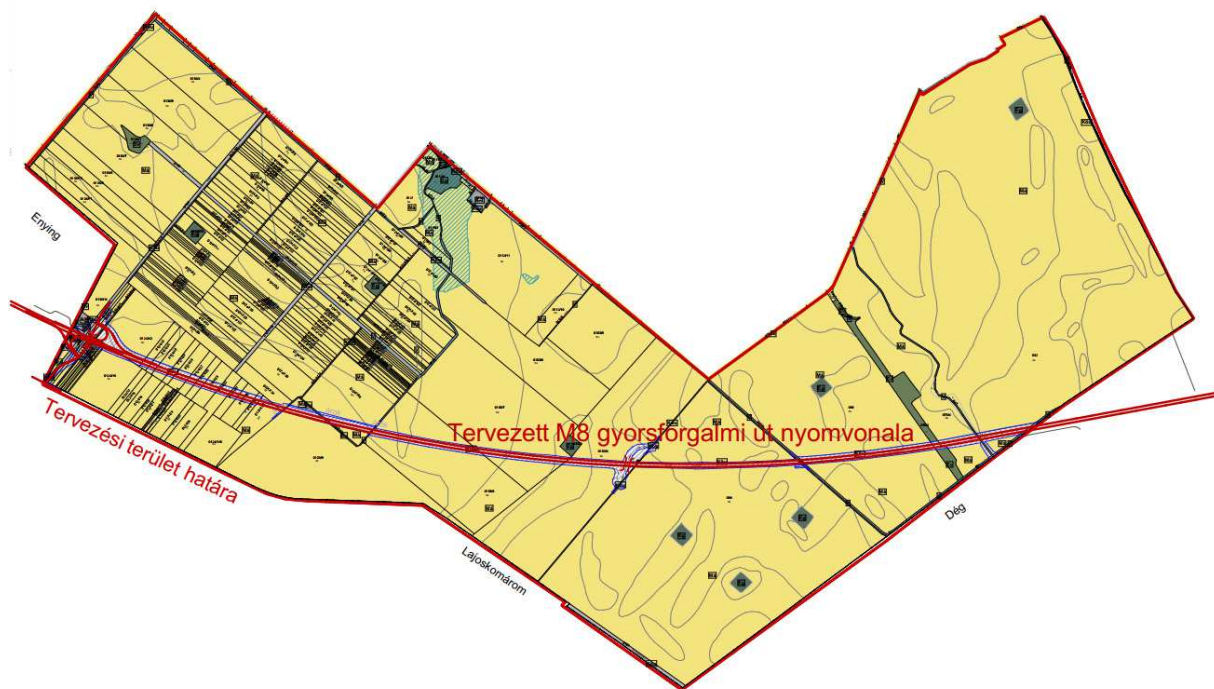
Ezen kiindulási adatok alapján a környezetértékelés kellő biztonsággal végrehajtható.

3. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE

3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Mátyásdomb közigazgatási területén belül a tervezési területet az alábbi ábra szemlélteti.

1. számú ábra: A tervezési terület elhelyezkedése – szerkezeti terv (tervezet)

A tervezési terület Mátyásdomb belterületétől D-i irányban helyezkedik el, Enying irányába.

A tervezett nyomvonal mentén a kialakítandó övezet: Köu, azaz közúti közlekedési terület.

3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL

3.2.1. ORSZÁGOS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

A tervmódosításnak az alábbi országos tervekkel és programokkal kell összhangban lennie:

- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015-2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról (NKP IV.),
- Víz keretirányelv.

Országos Területrendezési Terv

A törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal.

Nemzeti Területfejlesztési Konceptióról

A Nemzeti Területfejlesztési Konceptió a fenntartható fejlődés, a jövő nemzedékek lehetőségeinek védelme és a nemzeti erőforrásokkal való hosszú távú felelős gazdálkodás követelményeinek érvényesítése érdekében készült, figyelembe véve:

- a hazai és globális kihívásokra, valamint a fenntartható fejlődésre vonatkozó nemzetközi és közös európai célkitűzéseket,
- hazánk jövőképét, miszerint Magyarország 2030-ra Kelet-Közép Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal,
- hogy a fejlesztés és a fenntarthatóság biztosítása valamennyi nemzeti erőforrás (az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrások) kiegyensúlyozott, egymással összhangban lévő megőrzését, fejlesztését igényli, ezért a fenntartható fejlődés követelményeinek érvényesítése valamennyi szakpolitikai terület számára feladatokat ad,
- a széles körű társadalmi egyeztetés tapasztalatait.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.)

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is.

A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

A Program átfogó céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
 - Levegőminőség javítása,
 - A zajterhelés csökkentése,
 - Vízhőminőség és egészség,
 - Szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás,
 - Környezet és egészség,
 - Zöldfelületek védelme
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata,
 - A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem,
 - Talajok védelme és fenntartható használata,
 - Vizeink védelme és fenntartható használata,
 - Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás,
- Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése,
 - Erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása,

- A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése,
- Energiatakarékosság és –hatékonyság javítása,
- Hulladékgazdálkodás,
- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira,
- Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése;
- Területfejlesztés, területrendezés és környezetvédelem;
- Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem.

Víz Keretirányelv

Víz Keretirányelv előírásai szerint az EU tagállamokban 2015-ig jó állapotba kell hozni a felszíni és felszín alatti vizeket, és fenntarthatóvá kell tenni ezt a jó állapotot. A jó állapot elérése érdekében a VKI 13. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a területükön fekvő vízgyűjtő területekre (rész-vízgyűjtőkre és az ország területére eső vízgyűjtőrészekre) Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (VGT) kell készíteniük. A Duna-vízgyűjtőterület Magyarország területét érinti.

A Víz Keretirányelv célja az volt, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A 2015-ös cél sem Magyarország, sem a többi tagállam számára nem volt teljesíthető. Ezt a várható problémát felismerve a keretirányelv lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a teljesítés határidejét ütemezni lehet a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re. Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát. Az első végrehajtási időszak 2015. december 22-vel zárult le, ugyanakkor kezdődött el a jelenlegi második tervezés, vagy első felülvizsgálat által meghatározott intézkedési program végrehajtása.

A település a Sió és a Duna jobb parti vízgyűjtő területéhez tartozik.

Vízgazdálkodási szempontból a Sió vízgyűjtő-tervezési alegység (1.11.) működési területéhez tartozik.

3.2.2. REGIONÁLIS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

Országos Területrendezési Terv

Az OTrT-val való kapcsolatokat a felülvizsgálati dokumentáció önálló fejezetben vizsgálja.

A regionális programok az alábbiak:

- Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Fejér Megye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendelete.

Fejér megye területrendezési terve (2020.)

A terv célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

A megyei szintű tervvel való összhangot és kapcsolódást a felülvizsgálati dokumentáció külön fejezetében vizsgálja.

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA

A tervezési terület Mátyásdomb külterületi részeit érinti.

Mátyásdomb település az Alföld nagytáján, azon belül a Mezőföld középtáján és a **Kálóz-Igari-löszhátak** kistáján helyezkedik el (FORRÁS: MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.). A legfrissebb tájkataszteri felosztás szerint a korábbi Kálóz-Igari-löszhátak és az Enyingi-hát összeolvadásából létrejött **Sió-Sárvíz köze** kistáj része a vizsgált terület (FORRÁS: CSORBA PÉTER: MAGYARORSZÁG KISTÁJAI, DEBRECEN, 2021.)

Demográfiai adatok:

A demográfiai adatokat a KSH 2011-es népszámlálási eredményei alapján tüntetjük fel:

- Népeség
 - Állandó lakosság: 752 fő,

A területhasznosítás arányait az alábbi táblázat foglalja össze:

2. számú táblázat: A területhasznosítás arányai a kistájban

Kategória	Megoszlási arány (%) a Közép-Mezőföld kistájban
Lakott terület	3,8
Szántó	85,9
Kert	1,1
Szőlő	0,7
Rét, legelő	2,4
Erdő	5,1
Vízfelszín	1,1

4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE

4.2.1. LEVEGŐMINŐSÉG

Éghajlati viszonyok

A település klímája az alábbiak szerint jellemezhető:

A kistáj éghajlata mérsékelt meleg, mérsékelt száraz.

Az évi napsütéses órák száma 2000; a nyári 800, a téli 190 körüli. Az évi középhőmérséklet 10,1–10,3 °C, a nyári félévé 17,0 °C. Évente 196–200 napon keresztül, ápr. 2–5. és okt. 20. között, a napi középhőmérséklet nagyobb, mint 10 °C. A fagymentes időszak hossza 198–203 nap körüli (ápr. 5–10. és okt. 26–28. között). Az abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok sokévi átlaga közel 34,0 °C, ill. –16,0 és –16,5 °C közötti.

A csapadék évi összege 570–600 mm szokott lenni, de É-on csak 560 mm várható. A tenyészidőszak csapadéka 320–340 mm. Lepsényen mérték az egy nap alatt hullott legtöbb csapadékot (130 mm). A hótakarós napok átlagos évi száma 32, átlagos maximális vastagsága 20–22 cm körüli.

Az ariditási index 1,17–1,22, de É-on 1,25 körüli.

A leggyakoribb szélirány az ÉÉNy-i, ami a száraz lösztakarót gyakran felkavarja. Az átlagos szélsősebesség 2,5–3 m/s.

A nem túl vízigényes növények termesztésének kedvező az éghajlat.

Környezeti levegő minősége

Mátyásdomb településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi automata és manuális mérőállomás Székesfehérváron található. Ezen adatok Aba település esetében nem relevánsak.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak:

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén - dioxid	Nitrogén - dioxid	Szén- monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talaj- közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Aba esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Büzzel járó tevékenységek.

Ipari kibocsátások

Egységes környezethasználati engedéllyel vagy környezetvédelmi működési engedéllyel két vállalkozás rendelkezik Mátyásdomb területén, az ATEV Zrt. és a Kabóka Kft.

Légszennyező forrás működési engedély kiadására 3 telephely esetében került sor az alábbi tevékenységekre:

- terménytisztítás, szárítás
- állattartó telep,

A LAIR 2019. évi adatai alapján Mátyásdomb településen az alábbi légszennyezőanyag kibocsátások bejelentésére került sor:

4. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása

2019	2	Szén-monoxid
2019	3	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2019	999	SZÉN-DIOXID
2019	98	PM10 (Szálló por szemcse-átmérő 10 mikron alatt)
2019	7	Szilárd anyag

Lakosság fűtése

A fűtésből származó légszennyezés csak a fűtési szezonban jelentkező légszennyezés. A fűtésből származó emissziókat a légszennyező anyagok közül a kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok, a szilárd anyag és a korom emisszió jellemzi.

Mátyásdomb településen a fűtés jellemzően földgázzal történik. Az ingatlanok gázzal való ellátottsága kb. 75%. A nem gáz fűtésű lakások fűtését vegyes tüzeléssel (szén és fa) oldják meg. Az érvényben lévő levegőminőség védelmi jogszabályok alapján fűtési célú, kizárólag füstgáz kibocsátással járó tevékenységek engedélyezésében az első fokon eljáró engedélyező hatóság a járási környezetvédelmi hatóság.

Megújuló energiaforrás:

Megújuló energiaforrás kizárólagosan fotovoltatikus napelemtáblák használatára korlátozódik és csak a nagy közületi fogyasztók (Enyingi Agrár Zrt. telephelye) esetében.

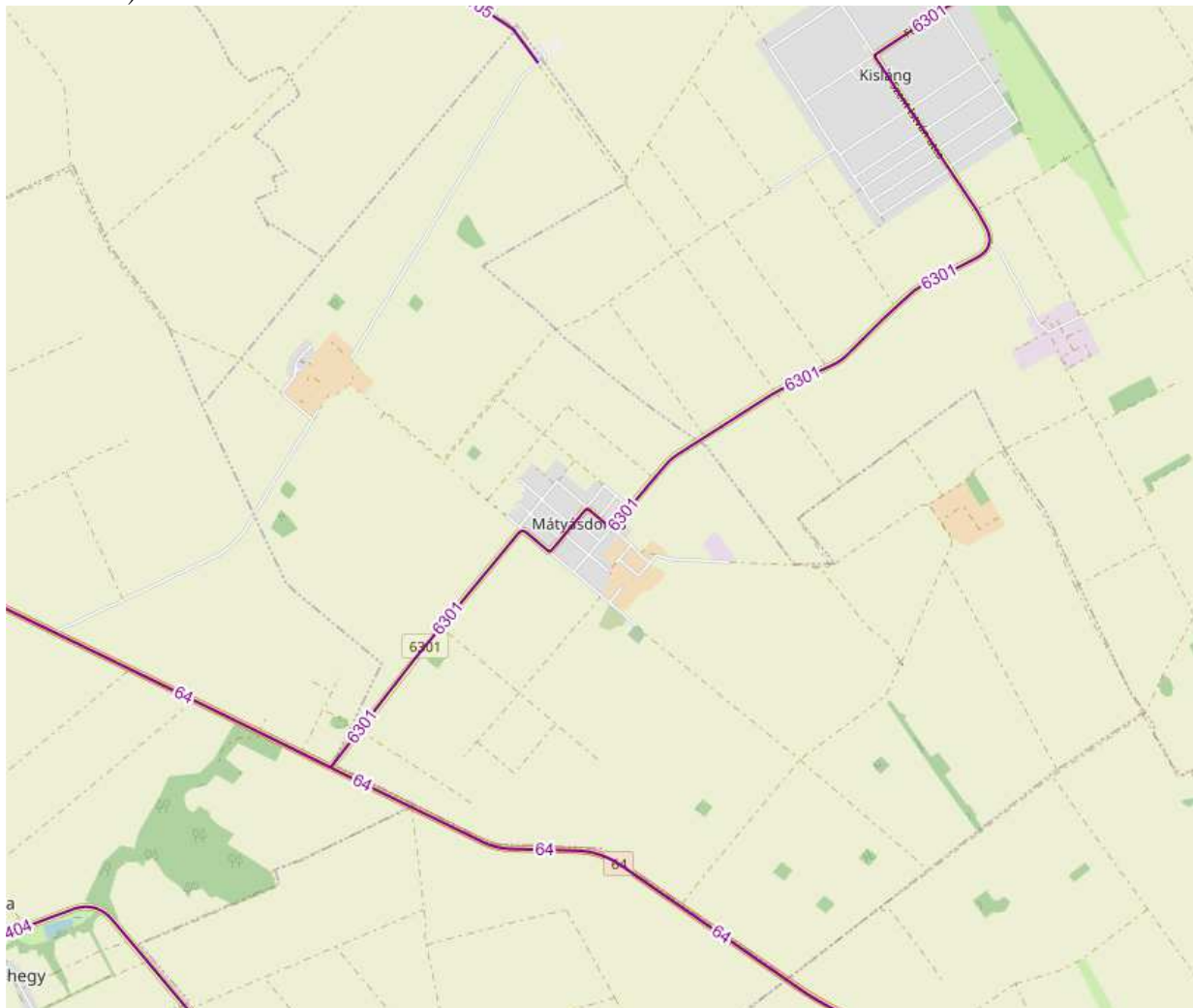
Közlekedés légszennyezése

Mátyásdomb közigazgatási területén az alábbi utak haladnak át:

- 6301. számú 7. sz. főút 64. sz. út összekötő út.

Vasútvonal a település közigazgatási területét nem érinti.

3. számú ábra: Mátyásdomb közlekedés-hálózata (forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

Ezen út 2019. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyait az alábbi táblázat mutatja be.

2. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)
	6301. sz. út 0+000 és 26+172 kmsz. között
Személygépkocsi	731
Kis tehergépkocsi	157
Szóló autóbusz	53
Csuklós autóbusz	0
Közepes tehergépkocsi	11
Nehéz tehergépkocsi	18
Pótkocsi szerelvény	5
Nyerges tehergépkocsi	4
Speciális jármű	0
Motorkerékpár	15
Lassú jármű	4

A vizsgált út forgalma csekély, így a közlekedés várható kibocsátásai alacsonyak, egészségügyi határértéket meghaladó légszennyezettség még rendkívüli közlekedési állapot mellett sem várható.

Bűzterhelés

Mátyásdomb településen 2 telephelyen történik állattartás, illetve az ATEV Zrt. fehérje feldolgozó üzeme is működik.

Az állattartó telepek közül a sertéstelep közel fekszik Mátyásdomb belterületéhez időnként kellemetlen szaghatással terheli a települést.

A településen megfigyelhető még a kedvtelési célú hobbi állattartás. A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható.

Összefoglalóan Mátyásdomb esetében a vizsgált tevékenységekből nem várható jelentős mértékű légszennyezettség kialakulása, egyedül az állattartásból (sertéstelep) származik időnként zavaró bűzterhelés.

4.2.2. TALAJ ÉS FÖLDTANI KÖZEG ÁLLAPOTA

Domborzati viszonyok

A kistáj 105 és 172 m közötti tszf-i magasságú, egyenetlen síkság. ÉK-ról és DNy-ról meredek lejtőkkel határolódik el a Sárvíz, ill. a Sió árterétől. A felszín ÉNy–DK-i csapású, DK felé lejtő völgyközi háta sorozatából áll, amelyeket az ugyancsak ÉNy–DK-i irányú, tektonikusan előrejelzett vízfolyások völgyei, ill. szárazvölgyek tagolnak. A felszín átlagos relatív reliefe 18 m/km², DDK felé kissé csökkenő. Az orográfiai domborzattípusok több változata is képviselve van; a háta többnyire közepes magasságú tagolt síkságok, ill. hullámos síkságok. Az ÉNy-on található Tikacs süllyedéke, ill. a DK-en kiszélesedő folyóvölgyek az enyhén hullámos síkságok típusába sorolhatók. A legjellemzőbb felszíni formák eróziós–deráziós úton képződtek.

Földtani viszonyok

A mélyszerkezetet meghatározza, hogy D-i részén metszi a Közép-magyarországvonal: ettől É-ra újpaleozoos és mezozoos képződmények vannak, D-re pedig főleg metamorfitek fordulnak elő. A felszín közelében a kistáj alapja pliocén rétegek denudált felszíne, amelyre helyenként eltérő vastagságban a pleisztocén végéig folyóvízi rétegsor települt. Az ÉNy–DK-i csapású vetők mentén a késő-pleisztocénban a pannóniai felszín kissé megemelkedett, s ezzel párhuzamosan a kistáj ÉNy-i pereme (Tikacs) lesüllyedt, s a korábbi ÉNy-i irányból lefolyó patakok durva szemcséjű üledékeinek akkumulációs térszínévé vált. Az emelkedő hátakon a folyóvízi feltöltés fokozatosan ment át futóhomok-képződésbe, ill. löszképződésbe. A kistáj felszíni és felszín közeli üledékei az utóbbi, löszszerű üledékek. DK felé vastagságuk 15–20 m-re növekszik. Balatonfőkajárnál ordóvíciumi kvarcfillitkibúvás.

Talajtani viszonyok

A lösz talajképző kőzetű kistáj talajtakarója 99%-ban csernozjom talajokból áll. Mészlepedékes csernozjom (61%), alföldi mészlepedékes csernozjom (28%) és réti csernozjom (10%) a megoszlási sorrend. Igen kedvező mezőgazdasági adottságaik (ext. 70–95; int. 80–125) következtében főként szántóként – a felsorolás sorrendjében 57, 92 és 82% – hasznosíthatók. Szőlő a mészlepedékes csernozjom talajok 10%-át, a réti csernozjom talajok 5%-át teheti ki. Az

5°-nál meredekebb lejtőkön a csernozjom talajok – sorrendben – 20, 7 és 5%-a található. A zömében 60–110 cm humuszos rétegvastagságú talajok a lejtőkön könnyen erodálódnak. A völgyek vízhatás alatt képződő talajai 1%-nál kisebb kiterjedésűek, ezért a táj talajai között nem szerepelnek. Az egyetlen kiterjedtebb réti talajfolt (1%) Enying és Mátyásdomb között található. Lössös anyagon képződött, vályog, amelynek 90%-a szintén szántóként hasznosítható, ligeterdőként pedig a fennmaradó része.

Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be:

3. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
13	61
14	28
16	10
25	1

4. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
13	80	14	5	1	5
14	93	5	-	-	-
16	95	5	-	-	-
25	100	-	-	-	-

4.2.3. VIZEK ÁLLAPOTA

Felszíni vizek

K-ról a Nádor–Malom-csatorna ártere, Ny-ról a Csíkgát (Kabóka) völgye, D-ről a Sió Mezőkomárom–Simontornya közötti völgye határolja. A Sióhoz folyik le egyetlen vízfolyása, a Bozót-patak is (29 km, 239 km²). É-i területeit a Csíkgát-patak mellékvize, a Cinca (22,5 km, 114 km²) keresztezi. Mérsékelt száraz, gyenge lefolyású terület.

A vízjárásról becslések alapján tudjuk, hogy ritka nagy felhőszakadások és hóolvadások idején a Bozót-patakon 60 m³/s körüli árvizek vonulhatnak le, de az év nagyobb részében alig van vize. Vízhőmérséklete II. osztályú.

A kistájnak 8 természetes tava van, együtt 14 ha felszínnel. A legnagyobbak Igar mellett csak 7 ha a felszíne. A 6 mesterséges tározó és halastó sem nagyobb összesen 141 ha-nál. Közülük a Káloz melletti a legnagyobb, 91 ha.

Mátyásdomb településen található vízfolyások:

- Kislángi-árok,
- Fenékpusztai-árok,
- Mátyásdombi-árok.

Csapadékvíz elvezetés

A település csapadékvizeinek befogadói a településen található vízfolyások, időszakos árkok.

Felszín alatti vizek

A löszös háta alatt 4–6 m, máshol 2–4 m között találjuk a „talajvízszintet”. A talajvíz mennyisége nem számottevő. Kémiai jellege főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de

Dég és Mezőszilas között a nátrium is elterjedt. A keménysége általában 15–25 nk°, de sok helyen ezt meghaladó. A szulfáttartalom K-en 60 mg/l feletti, máshol az alatti.

A rétegvízkészlet csekély. Az artézi kutak mélysége számos helyen a 200 m-t is meghaladja, vízhozamuk általában mérsékelt. Sok az igen kemény és vasas víz.

A közműháló nagyon szélesre nyílt: 2008-ban a vezetékes vízzel ellátott lakások aránya 97,3%, a csatornázottaké viszont csak 18,8%.

Mátyásdomb települést az alábbi felszín alatti víztestek érintik:

5. számú táblázat: Felszín alatti víztestek

Víztest kód	víztest név	vízadó típusa
sp.1.7.1	Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő	porózus

A Séd-Nádor-Sárvíz vízgyűjtő megnevezésű porózus és sekély porózus víztestek a Dunántúl K-i részén helyezkednek el, jelentős területen, változatos tájképi és földtani körülményeket foglalva magukba. Északon a Dunántúli-középhegység hegyvidéki területéig nyúlnak, körül ölelik a Velencei-hegységet, nyugaton a Balaton, illetve Siófok, délen a Tolnai-Hegyhát, míg keleten a Mezőfalva–Vál vonal határolja a víztesteket.

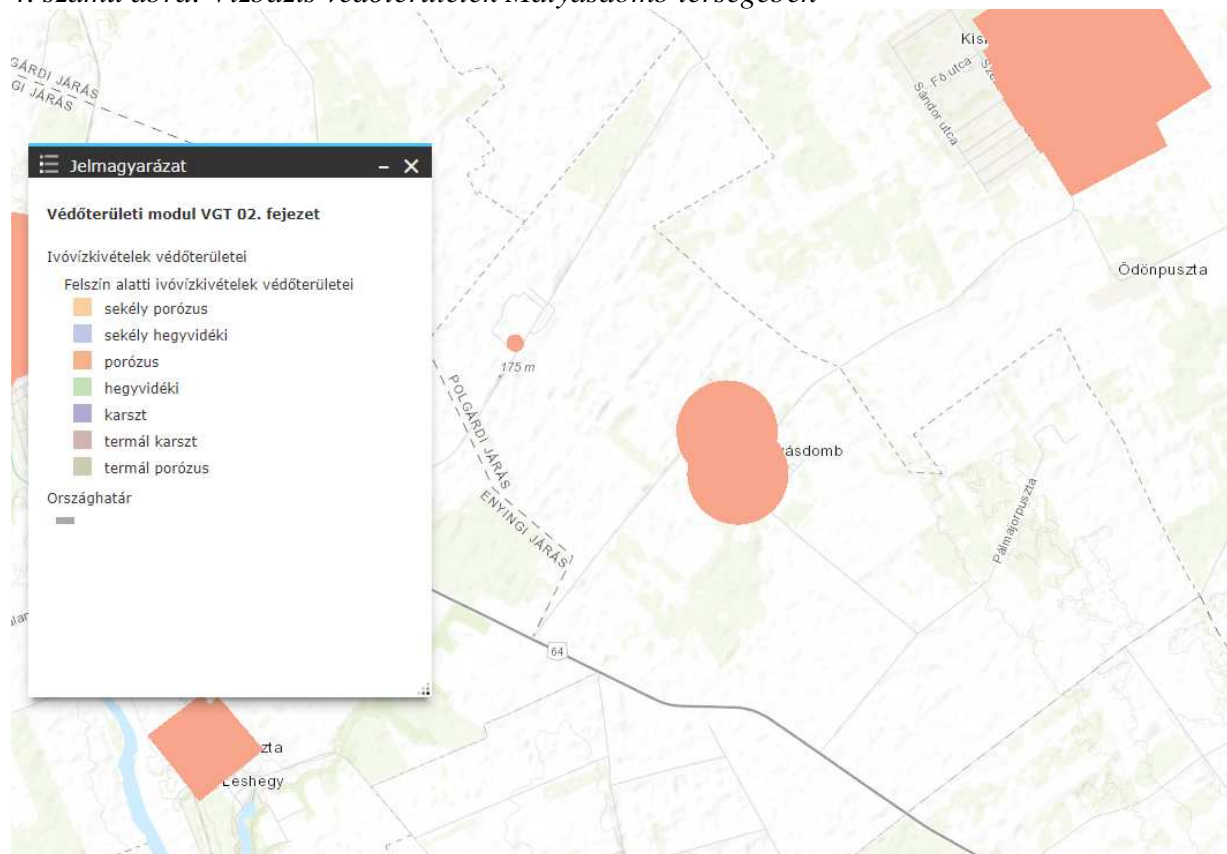
A terület részben dombsági, részben síkvidéki jellegű morfológiát mutat; a hegylábakra felkapaszkodó része, illetve a Somogyi-dombság területére eső része közepes reliefenergiájú, 100-150 m-es szintkülönbségekkel jellemezhető, míg DK-en a mezőföldi rész morfológiája leginkább az Alföldre emlékeztet. A Velencei-tó térségére, illetve a Sárvíz völgyének egy részére mocsaras, pangó vizek, magas talajvízszint jellemző, míg a lösszel fedett észak-somogyi területen a talajvíz felszíntől számított mélysége meghaladhatja a 20 m-t is.

A településen található karsztvíz a Kt. 1.6. jelű (Szabadbattyáni termálkarszt elnevezésű) víztesthez tartozik.

A 1042/2012. (II.23.) Korm. határozattal elfogadott Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási terve 1-13 jelű, Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő tervezési alegysége szerint a Szabadbattyáni termálkarszt kt.1.6 jelű víztest jó mennyiségű állapotúnak minősül. A terv szerint a víztestre vonatkozó környezeti célkitűzés a termálkarszt jó állapotban tartása.

A vízgyűjtő területen a termálvíz utánpótlódása erősen korlátozott.

4. számú ábra: Vízbázis védőterületek Mátyásdomb térségében

Mátyásdomb közigazgatási területén az alábbi (nem sérülékeny) üzemelő vízbázis található:

- Mátyásdombi községi vízmű vízbázisa,
- Mátyásdomb-Ágostonpuszta vízbázis.

Vízellátás

Mátyásdomb településen kiépült a vezetékes vízellátás, a vízmű üzemeltetője az Fejérvíz Zrt.

Szennyvízkezelés

A településen nincs kiépített szennyvízgyűjtő hálózat,

a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtését Mátyásdomb község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2019.(VII.2.) önkormányzati rendelete az alábbiak szerint szabályozza:

„Mátyásdomb község közigazgatási területén a szennyvíz begyűjtésre kizárólagosan a Hazai Kommunális Kft. (székhely: 2458 Kulcs, Rózsahegyi u. 10., ügyvezető: Bársony Angéla) vállalkozó (a továbbiakban: Közszolgáltató) jogosult és köteles ellátni, a Mátyásdomb Község Önkormányzattal (a továbbiakban: Önkormányzat) kötött közszolgáltatási szerződés alapján.”

4.2.4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS HELYZETE

A hulladékgazdálkodás területén jelentős változások történtek a 2012. évi törvény életbe lépésével.

Aba esetében a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékok gyűjtése és jogszabályoknak megfelelő kezelése megoldott.

Mátyásdomb község Önkormányzata Képviselő-testülete a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról önkormányzati rendeletet hozott.

Mátyásdomb csatlakozott a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társuláshoz. A társulás célja megoldani a hulladékgazdálkodás területén jelentkező feladatokat és korszerű hulladékgazdálkodási rendszert üzemeltetni.

Közszolgáltatás körébe tartozó hulladékok gyűjtése, kezelése

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységet a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. (továbbiakban: közszolgáltató) végzi.

A háztartási hulladéknak és háztartási hulladékhoz hasonló hulladéknak minősülő vegyes hulladékok elszállítása heti rendszerességgel történik, befogadó a Polgárdi nem veszélyeshulladék-lerakó.

Az elkülönítetten gyűjtött (szelektív) hulladék (papír, fém, műanyag) szelektív gyűjtése házhoz menő gyűjtéssel történik, havonta 2 alkalommal.

Üveghulladék szelektív gyűjtése házhoz menő gyűjtéssel történik évi 2 alkalommal.

Zöldhulladék a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. és az önkormányzat által közösen meghirdetett időpontban évi 10 alkalommal történik.

A lomhulladék elszállítása az ingatlanhasználó által a közszolgáltatóval előre egyeztetett időpontban, évente egy alkalommal házhoz menő jelleggel történik.

A hulladék közszolgáltatási előírások alapján a településen működő intézmények is a közszolgáltatás rendszerét veszik igénybe.

Termelési hulladékok kezelése

A Mátyásdombon működő vállalkozások közül egyik sem tartozik Magyarország 100 legnagyobb hulladéktermelő vállalkozása közé.

A termelő vállalatok nem kötelezettek a közszolgáltatás igénybe vételére a termelési hulladékok kezelése során, ennek ellenére az ipari és szolgáltató vállalkozások döntő többsége a közszolgáltatást veszi igénybe keletkező hulladékaik elszállítására.

A képződő termelési hulladékok a vállalkozások tevékenységi köréhez kapcsolódnak, nagyobb részben nem veszélyes.

Mátyásdombon településen hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozás nem működik, így a hulladéktermelők bizonyos fajtájú hulladékaikat helyben nem tudják átadni előkezelő/begyűjtő szervezetnek.

A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet hatályba lépésével, illetve a VM-OKIR HIR (Hulladékgazdálkodási

Információs Rendszer) segítségével a hulladékok keletkezésének és kezelésének nyomon követése egyre könnyebb, így egyre megbízhatóbb adatok állnak majd rendelkezésre.

A termelési hulladékok speciális csoportjába tartoznak az építési, bontási hulladékok, melyek forrása részben a lakossági megbízásából történő kivitelezés, továbbá a vállalkozások által kezdeményezett fejlesztések.

Az építési, bontási hulladékok kezelésére Mátyásdombon területén nincs lehetőség, illetve a lerakási járulék megjelenésével jelentősen drágult az építési, bontási hulladékok lerakási díja. Ez sajnálatosan az illegálisan lerakott építési, bontási hulladékok ismételt növekedését vonja maga után. Legközelebbi építési, bontási hulladékot is befogadó hulladéklerakó Polgárdi településen, a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. üzemeltetésében található, mintegy 25 km távolságban.

4.2.5. ZAJTERELÉS HELYZETE

Mátyásdomb területén zajterhelés részben az ipari/szolgáltató tevékenységekből, illetve a közlekedésből várható.

Üzemi és szabadidős zajterhelés

Üzemi és szabadidős tevékenységek esetén a zajterhelési határértéket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú melléklete szabályozza:

6. számú táblázat: Zajterhelési határértékek üzemi és szabadidős tevékenységek esetén

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

A településen nincs jelentős zajkibocsátást okozó telephely. Ipari jellegű (termelő tevékenység) zajforrások becsült száma a településen 25-30. Egy telephelyre (kőmegmunkálás tevékenységre) zajkibocsátási határértéket megállapító határozatot adott ki a Környezetvédelmi Hatóság. Ennek alapján valószínűsíthető, hogy termelési, vagy szolgáltatási tevékenységekből zajtól védendő területeket a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KöM-EüM együttes rendeletben meghatározott határérték feletti zajterhelés nem éri.

Közlekedés zajterhelése

Közúti közlekedési zajterhelése

Közúti közlekedési zaj szempontjából a 4.2.1. *Levegőminőség* c. fejezetben bemutatott út mentén kialakuló zajterhelést vizsgáljuk elsődlegesen.

A mértékadó átlagos napi forgalmat (ÁNF) a 2. számú táblázat tartalmazza.

A zajterhelés számítását a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 1. és 2. számú mellékletében megadott számítási módszer szerint vizsgáljuk. A számításhoz szükséges további adatokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

7. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak zajterheléséhez szükséges kiinduló adatok zajtól védett környezetben

Paraméterek	Vizsgált útszakasz
	6301. sz. út 0+000 és 26+172 kmsz. között
Útburkolat érdességi tényező	0,49
Sebesség (km/h)	50

Ezen kiindulási paraméterek mellett az útszakasz mentén referencia távolságban várható hangnyomásszinteket az alábbi táblázat foglalja össze:

8. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak várható zajterhelése referencia távolságban (dB)

Paraméterek	Vizsgált útszakaszok
	63. sz. út 72+763 és 84+680 kmsz. között
Zajterhelés nappal	65,9
Zajterhelés éjszaka	57,8

A közlekedési zaj terhelésére a határértékeket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. számú melléklete tartalmazza.

9. számú táblázat: Zajterhelési határértékek közlekedési zaj esetén zajtól védendő területen

Sor-szám	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)			
	Zajtól védendő terület	kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra	az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és	az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvartól, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra

MÁTYÁSDOMB KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

				leszállóhelyektől** származó zajra			
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

A 6301. számú út esetében falusias, kisvárosias beépítésű övezetek esetében az úttengelytől mért legalább 15 m-es távolság már biztosítja a lakóövezetek megfelelő mértékű zajterhelését már éjszakai időszakban is, ha egyéb zajcsökkentő tényező nem vehető figyelembe.

4.2.6. ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

Flóra

A tájegység az erdőssztyepp-zóna része, a löszplató nagy része potenciálisan erdős terület; azonban legnagyobb részét ma művelt területek, főként nagytáblás szántóföldek borítják. A természetes és természetközeli növényzet fragmentált (átlagosan néhány hektáros) foltokban maradt fenn, lösz-sztyepprétek, mocsarak, mocsárrétek képviselik. Értékesebb, regenerációra képes vegetáció főként a Bozót-patak völgyében, az abból kiágazó löszvölgyekben, valamint a tájegység déli részén, a Sió-völgyébe torkolló völgyrendszerekben él. A fásszerű vegetáció leggyakrabban akácós ültetvényekből áll, de fennmaradtak a tájra egykor jellemző lösztölgyes erdők kicsiny foltjai, valamint az ártéri ligeterdők, a mocsárerdők, a patakmenti füzesek és a fűzlápok fragmentumai is. Elterjedtek, és jelenleg is terjednek a galagonyás és kökényes cserjések.

A száraz löszpusztagyepek állományai fajgazdagok, a jellegzetes elemek jelen vannak (kései pitypang – *Taraxacum serotinum*, magyar kutyatej – *Euphorbia glareosa*). A félszáraz löszgyepekben további sztyeppréf-fajok élnek (sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, borzas peremizs – *Inula hirta*), és erdőssztyepp-elemekben is gazdagok (erdei szellőrózsa – *Anemone sylvestris*, tarka sáfrány – *Crocus reticulatus*). A kistáj délnyugati része felé erősödik a flóra kollin-montán jellege, az erdei fajok aránya megemelkedik (pl. fekete zászpa – *Veratrum nigrum*, erdei borkóró – *Thalictrum aquilegifolium*, magyar zergevirág – *Doronicum hungaricum*, bogláros szellőrózsa – *Anemone ranunculoides*, törpe keltike – *Corydalis pumila*), melyek unikális lösztölgyes-fragmentumokban élnek. Az erdők peremén további erdőssztyepp-fajok figyelhetők meg (macskahere – *Phlomis tuberosa*, nagyezerjófű – *Dictamnus albus*, törpemandula – *Prunus tenella*). A völgyalji mocsarakat nádasok, kisebb arányban gyékényesek, tavikákások, illetve magassárrétek képviselik. A mocsárrétek közepesen fajgazdagok, jellemző bennük a szürke aszat (*Cirsium canum*).

Gyakori élőhelyek: RC, B1a, D34, E1, H5a; közepesen gyakori élőhelyek: OB, RB, OC, BA, P2a, P2b, B5, J6; ritka élőhelyek: OA, RA, M2, H4, B3, J3, A1, A23, J1a, J2, B2, L2x. Fajszám: 600–800; védett fajok száma: 40–60; özőnfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 1, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 2, amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) 1, amerikai alkörömös (*Phytolacca americana*) 1, japán keserűfű-fajok (*Reynoutria spp.*) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4, aranyvessző-fajok (*Solidago spp.*) 3.

Növényföldrajzi helyzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flóraidékének (*Eupannonicum*) **Mezőföld és Solti síkság flórajárásába** (*Colocense*) tartozik. Potenciális erdőtársulásai a tatárjuharos lösztölgyesek, jellemző lágyszárú társulásai a löszpusztarétek. Az őshonos növénytársulásokból a kedvező talajadottságok miatt nagyrészt mezőgazdasági művelés alatt álló területek csak mozaikszerű töredékeket hagytak. Az erdő kevés, a fajösszetétel az erdőgazdálkodásnak megfelelően szabályozott. A legháborítatlanabb természetközeli élőhelyek a vizes területek: patakvölgyek, mocsárrétek. A kistáj döntő része ma már kultúrtáj, a természetes növénytakaró töredékére csökkent. Erőteljesen terjednek az adventív fajok: fehér akác, bálványfa stb.

Fauna

A Mezőföld állatföldrajzi szempontból az Alföld (*Pannonicum*) faunakörzetének **Alföldi faunajárásába** (*Eupannonicum*) tartozik.

Természetvédelmi jelentőség

A vizsgált területen a kiváló minőségű mezőföldi talaj- és klimatikus adottságoknak köszönhetően az intenzív mezőgazdasági kultúrák uralkodnak, ami miatt az eredeti természetes növénytakaróból még hírmondó sem maradt. Ez a tény a tájvédelemben is megmutatkozik, ugyanis védett területek és védett értékek, táji elemek nincsenek, sőt a település közigazgatási területének egyik ingatlanja sem része az Országos Ökológiai hálózatnak.

A vizsgált tájrészlet a térség **tipikus tája**, ellentétben a védett vagy tájképvédelemben részesített ún. kiemelt tájtól. Azokat a tájakat nevezhetjük tipikusnak, ahol a formák, a vegetáció, a vizek és a kulturális örökség egyesülése általános vagy mindennapos látványosságot mutat fel. Ezekben a tájakban még köznapi módon jelenhetnek meg azok a jellemzők, amit a különbözőség, az egység, az életszerűség, az érintetlenség, a rend, a harmónia, az egyediség, a szabályosság és az egyensúly egyenként és együttvéve jelent.

Országos jelentőségű természetvédelmi terület

Mátyásdomb község közigazgatási területén országos jelentőségű védett terület nem található.

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület

A helyszínelés és az adatgyűjtés során nem találtunk a település közigazgatási területén helyi jelentőségű védett természeti területet vagy emléket.

Natura 2000 terület

Mátyásdomb község közigazgatási területén Natura 2000 terület nem található.

Ex lege védett természeti érték

Az Országos nyilvántartás szerint Mátyásdomb község közigazgatási területén nem található ex lege védett érték.

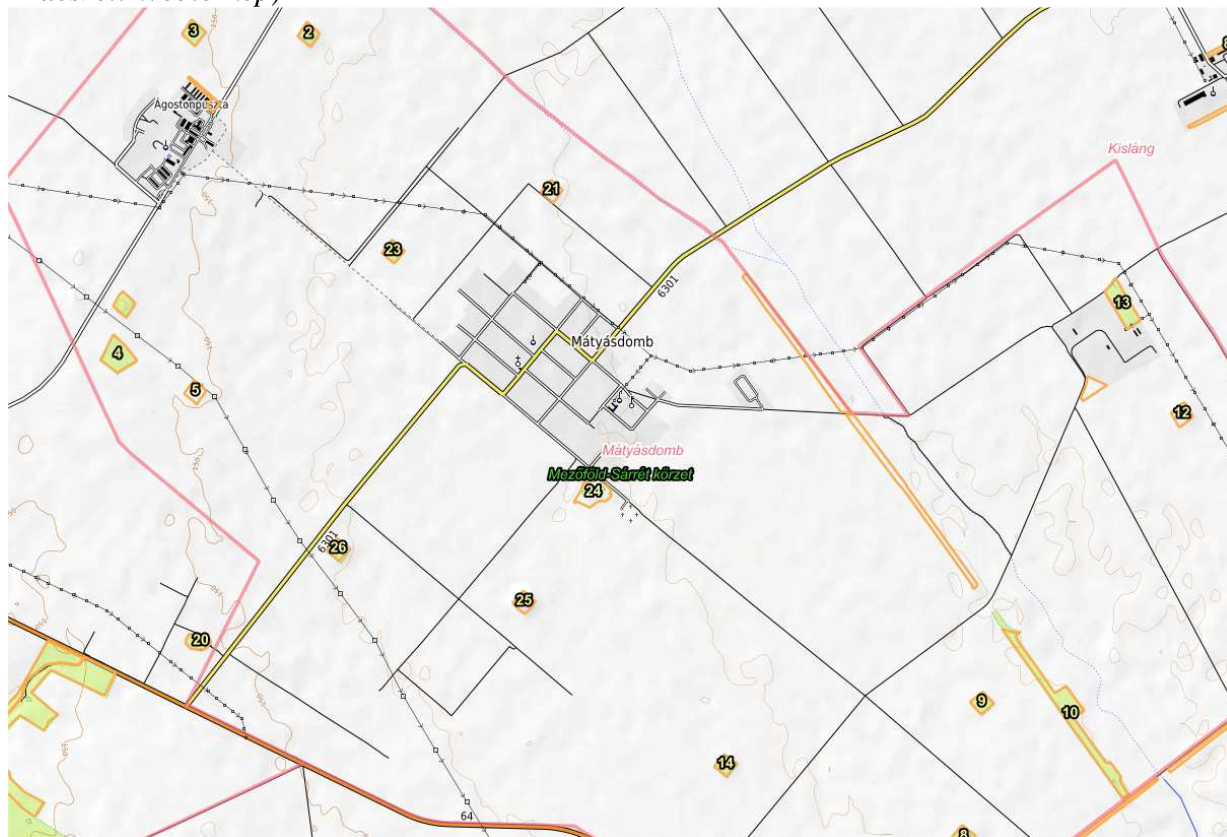
Országos Ökológiai Hálózattal való kapcsolat

A község közigazgatási területén ökológiai hálózati elem nem található.

Erdők állapota

Mátyásdomb a Mezőföld-Sárrét Erdőtervezési Körzethez tartozik. A település külterületén csak elszórtan, kis foltokban található művelésre tervezett erdőrészlet.

6. számú ábra: Erdőtagok, erdőrészletek Aba belterületétől É-i irányban (forrás: Magyarország Erdészeti Webtérkép)

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 37/2009. évi törvény szerint az erdőterület termelésből való kivonása csak az erdészeti hatóság engedélye alapján lehetséges.

4.2.7. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Tájhasználat

Fogalom meghatározás: a tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

Mátyásdomb Község közigazgatási területén és egyben a vizsgált településrészen többféle tájhasználat található, mely tükröződik a tájszerkezetben. A tájhasználat diverzitása (sokfélesége), helyesebben annak hiánya (mezőgazdaság dominanciája) a kistáj természeti

adottságaiból következik. A tájrészletre általánosan jellemző, hogy csaknem teljes egészében természetési célú zöldfelületen (szántókon) valósul meg, melybe kis, szigetszerűen elhelyezkedő védelmi vagy gazdasági célú erdőterületek (többnyire akácosok és maradványtölgyesek) telepedtek meg.

A vizsgált településrész területén a tájszerkezetet a nagy területű szántók, mint felületi elemek határozzák meg, illetve az ezeket szabálytalanul szétszabdalt közlekedési pályák, útvonalak, mint vonalas elemek, antropogén létesítmények. A település belterülete nem a vizsgált területen, hanem attól É-ra található. A továbbiakban a település egyes tájhasználatait mutatjuk be részletesen:

Települési tájhasználat: a vizsgált tájrészletben a települési tájhasználat csupán a Zrínyi Miklós utcai temetőre korlátozódik. Lakóövezet nincs. A község belterülete a vizsgált területtől közvetlenül É-ra esik, azaz vele szomszédos. Külterületi lakott terület nincs.

Közlekedési tájhasználat: a vizsgált településrész egyetlen közútja a 64. sz. főutat a településsel összekötő 6301 jelű Polgárdi–Mátyásdomb közötti összekötő út, ami csupán helyi jelentőségű, jelentős átmenőforgalmat nem generál, jobbára csupán a mátyásdombi és a kislángi lakosok használják. A településrész DNy felől azonban közvetlenül szomszédos a Balatont (Enyinget) Simontornyával összekötő 64. sz. főúttal, ami tehát közel 4,8 km-en keresztül a vizsgált terület határát alkotja. A külterületen változó minőségű földutak dominálnak és tárják fel a tájrészletet. Légi közlekedés nem jellemző. Repülőtér a közelben nincs. Vasútvonal nincs. A település vízfolyásai vízi közlekedésre nem alkalmas méretűek. Kiépített kerékpárút nincs.

Erdőgazdasági tájhasználat: az erdőgazdasági tájhasznosítás a község területén alárendelt. Nagy területű (több száz hektár), összefüggő erdőterület nincs. A külterületen több kisebb, egymástól nagyobb távolságra lévő, a tájrészletben mozaikszerűen elhelyezkedő erdőfoltok találhatók. A termőhelyi viszonyok és a tájpotenciál kihasználása inkább a mezőgazdasági kultúráknak kedvez.

Vadgazdálkodás: a vadgazdálkodás az erdőgazdálkodással összefügg. A nagy területű erdők hiánya és a tájrészlet mezőgazdasági jellege (főleg szántók, kisebb részben kaszálók, legelők) miatt elsősorban apróvadban (fácán, mezei nyúl) gazdag a térség, illetve a nagyvadak közül az őz választja élőhelyül a szántókat, gyepeket, illetve a kisebb erdőfoltokat. Vadászati, vadgazdálkodási rendeltetésű létesítmények (vadföld, magasles, szózó, etető, dagonya stb.) a vizsgált tájrészlet területén megtalálhatók, de ritkák.

Mezőgazdasági tájhasználat: a mezőgazdasági területek közül döntő részarányú a szántóföldi művelésű, ezt követik a gyepgazdálkodással (rét, legelő) érintett területek. A térségben a mezőgazdálkodás évszázados hagyományokkal bír, a vidék jellemző szántóföldi növénye többek között a kukorica és a cukorrépa. A település ipari üzemeinek többsége is a mezőgazdasághoz köthető.

Kertgazdasági tájhasználat: több hektár nagyságú intenzíven művelt gyümölcsös a község területén nem található. Nagy területen művelt szőlő- vagy zöldségkultúra nincs.

Vízgazdálkodási területek: a település felszíni vizeit a K-i részen található Kislángi-vízfolyás gyűjti össze. Természetes állóvíz és mesterséges víztest nincs.

Idegenforgalom: a vizsgált település jelentős idegenforgalmi vonzerővel nem rendelkezik, üdülőkörzetnek nem része. A településen átvezető forgalom csupán helyi jelentőségű, főút a

települést nem érinti (csupán vele szomszédos). Szálláshelyek a község területén csak a falusi turizmus keretében (vendégházak) elérhetők. Kijelölt turistaút nincs.

Ipari, gazdaság, bányászati jellegű tájhasználat: a község területén jelenleg művelt bányagödör vagy engedélyezett bányatelek nincs. Nagyipar a községben nincs, kisvállalkozások, illetve kis ipari telephelyek jellemzőek. A gazdasági rendeltetési üzemek elsősorban a település belterületén vagy annak szélén, szegélyén találhatók, ami tájképvédelmi szempontból előnyös. Az üzemek többsége a mezőgazdasági termeléshez és az állattenyésztéshez köthető.

Tájhasználati konfliktusok és problémák

Fogalommeghatározás: a tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Tájhasználati konfliktus akkor áll fenn, amikor egyes tájat igénybevevő tevékenységek akadályozóan hatnak a táj ökológiai, tájképi vagy ökonómiai teljesítőképességre. A táj igénybevételének hosszú távú, fenntartható hasznosítása érdekében szükség van a konfliktusok feltárására és feloldására. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökölógiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok.

- Funkcionális jellegű konfliktusokat, melyeket az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák.
- Tájökölógiai (környezetártalmi) konfliktusokat, melyeket az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok okozzák.
- Vizuális-esztétikai konfliktust, amelyet a „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okozza.

Jellegük szerint a tájhasználati konfliktusok lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges. Mátyásdomb Község közigazgatási területén fellelt tájhasználati konfliktusok a következők:

Funkcionális konfliktusok

- felszíni és felszín alatti közművek ↔ útfásítás
- vízelvezető árkok egy része beiszapolódott, funkciójukat elvesztették
- közterületre ültetett gyümölcsfák (leesésveszély, szennyezett gyümölcsök, lehullott gyümölcs piszkító hatása stb.)
- legelők, kaszálók, gyepterületek becserjésedése, beerdősülése.

Környezetártalmi konfliktusok

- illegális hulladéklerakás a külterület egyes pontjain, elsősorban a településszéleken, a bel- külterületi határ közelében, gépjárművel könnyen elérhető helyeken; a hulladék fajtája többféle, elsősorban lakossági, zöld és építési hulladék található
- bel- és külterületi zúzalékolt- és földutak kiporzása a forgalom során
- közutak zaj- és légterhelése
- a közúti forgalom, illetve a közép- és magasfeszültségű elektromos légvezetékek veszélye az állatvilágra (elütés, madárpusztulás stb.)
- özönfajok (fehér akác) terjedése a teljes közigazgatási területen (kül- és belterület egyaránt)

Vizuális-esztétikai konfliktusok

- mezsgyék, fasorok, mezővédő erdősávok hiánya a nagytáblás szántókon
- alig fásított, így nem kellően tájbaillesztett ipari és mezőgazdasági üzemek látványa
- településfásítás hiánya, hiányosságai
- felszín feletti közművek (légvezetékek, tartóoszlopok) bel- és külterületen egyaránt
- elhanyagolt vagy romos belterületi épületek építmények, magánkertek.

Zöldhálózati összekötő elemek

A külterületen az egyes zöldfelületeket hálózattá összekötő elem (fasor, erdősáv stb.) kevés van, illetve csupán a 64. sz. főútra, illetve az erről ÉK felé lecsatlakozó Mátyásdomb–Polgárdi összekötő útra (6301), valamint annak növényzetére korlátozódik. Az érintett településrész gyakorlatilag fátlan, a tájképben fásszerű növényzet alig jelenik meg. Az erdővel, fás vegetációval borított területek aránya a vizsgált tájrészletben – a jó minőségű mezőföldi talajokon elterjedt szántóföldi gazdálkodás dominanciája miatt – 5%-nál alacsonyabb. A széles, növénytelepítésre alkalmas zöldfelületeken (útszél, árokszél, mezsgye stb.) sincs egységes fasor, zöldsáv, kevés a jó példa, a valóban odaillő növényzet.

4.2.7. TÁJVÉDELMI ÁLLAPOT

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

Fejér megye Területrendezési tervéről szóló Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) K. R. Sz. rendelete sem országos, sem térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe NEM sorolja a település egy részét sem. Az OTTrT módosítása szerint sincsenek a település területén tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezetek.

Ökológiailag, tájképileg értékes területek, természetközeli élőhelyek

- útfásítások és vonalas létesítmények (árkok, mezsgyék) mentén spontán megtelepedett vagy telepített fás-cserjés zöldsávok
- erdőfoltok és -sávok
- településfásítás és ipari-gazdasági területeken található fásítások.

4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG

A terv megvalósulása nélkül a jelenlegi állapot fennmarad. Konfliktusok a gyorsforgalmi út megépülését követően lének fel.

Mátyásdombot érintő gyorsforgalmi út fejlesztése esetében környezeti konfliktus négy környezeti elem esetén áll fenn:

- Levegőminőség-védelem:
 - A tervezett autópályán folyó forgalom hatására érdemi levegőminőség romlás várható az úttengelytől számított kb. 50 m-es sávon belül,
- Talajvédelem:
 - Szennyezőanyagok (olajszármazékok) talajra történő kijutása csapadékvíz által.
- Felszíni vizek védelme:
 - A tervezett útpálya szerkezetéről szennyezett csapadékvíz juthat a felszíni vízfolyásokba:
 - Fenékpusztai-árok,
 - Mátyásdombi-árok.
- Zajterhelés növekedés:
 - A tervezett autópályán folyó forgalom hatására zajterhelés romlás várható az úttengelytől számított kb. 900 m-es sávon belül.

4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK

A terv megvalósulásával környezeti hatást kiváltó tényező egyértelműen a közúti közlekedés, ennek okán fellépő terhelések:

- fokozódó légszennyezőanyag-kibocsátás,
- olajszármazékok talajra és felszíni vízbe jutása,
- megnövekedő zajkibocsátás

A településszerkezeti változások során a tervezett M8 nyomvonal által érintett ingatlanok esetében történik változás, ugyanis a többségében Má-1 területfelhasználású szántók Köu területfelhasználásúvá válnak. A tervezett új tájelem annak nyomvonalas jellege miatt néhány helyen keresztez Ev-t (védelmi rendeltetésű erdőterületet), valamint V-t (vízgazdálkodási területet), de ezek területaránya – az Má-hoz képest – elenyésző. A településszerkezeti változtatással a külterületi erdők és a természetközeli területek, élőhelyfoltok tájökölógiai szerepe megőrizhető. A tervezett nyomvonal többnyire szántóterületen halad, az erdőket, vízelvezető árkokat a lehető legnagyobb szögben (azaz legkisebb területigénybevétellel) keresztezi.

A tervezett változás során a tájszerkezet jelentősen módosul, ugyanis a település közigazgatási területének D-i részét mintegy 6,5 km nyomvonalhosszban, megközelítőleg K–Ny irányban szeli ketté a tervezett M8 gyorsforgalmi út. Új vonalas létesítmény jön létre, ami a vizsgált településrész tájszerkezetét meghatározza. Az út kialakítása során a meglévő tájhasználatok és élőhelyek fragmentálódnak, azaz elaprózódnak.

A térségben a mezőgazdálkodás évszázados hagyományokkal bír, a vidék jellemző szántóföldi növénye többek között a kukorica és a cukorrépa. A település ipari üzemének többsége is a mezőgazdasághoz köthető. Az út megépülése után a településen tovább folytatódik az évszázados tájhasználat, a külterületen a mezőgazdasági termelés dominanciája változatlanul megmarad.

4.4.1. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KÖZVETLEN IGÉNYBEVÉTELE, VAGY KÖRNYEZETTERHELÉS

A tervezett gyorsforgalmi út mentén, mint vonalas létesítmény mentén az alábbi környezetigénybevételek várhatók:

- Levegőterhelés: a járművek kipufogó gázaiból légszennyezőanyagok, szén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok és szálló por jut a légkörbe. A Környezeti Hatástanulmány adatai alapján a várható terhelés mértéke nem lépi túl az egészségügyi határértéket, a többletterhelés várható mértéke az úttengelytől mért kb. 50 m-es zónán túl már csekély mértékű lesz.
- Szennyezőanyagok kijutása a talajra és a felszíni vizekbe: szennyezőanyagok (döntően olajszármazékok) a csapadékvíz által juthatnak/jutnak a talajra és a felszíni vizekbe. A lemosódás mértéke függ a csapadékesemény intenzitásától, illetve a burkolatra jutó vízmennyiségtől, így a konkrét terhelés nehezen becsülhető. A Környezeti Hatástanulmány adatai alapján káros mértékű felhalmozódásra nem kell számítani.
- Zajterhelés: A járművek motorhangja, a karosszéria elemek légellenállása, illetve a gumibroncsok gördülési zaja miatt új vonalforrás alakul ki. A tervezett nyomvonal lakott területet nem érint, a zajvédelmi hatásterületen belül védendő létesítmény nincs.
- Biológiaiilag aktív felület megszűnése
- Fakivágások, erdőterület megszűnése
- Élőhely-fragmentáció (az út kialakítása során a meglévő tájhasználatok és élőhelyek fragmentálódnak, azaz elaprózódnak. A fajok egyedeinek mozgási képessége kulcsfontosságú a túlélés szempontjából; helyet kell tudni változtatni a táplálék kereséséhez, meneküléshez, búvóhely találásához, és ugyanúgy a szaporodáshoz nélkülözhetetlen partner felkutatásához is. Az utak élővilágra gyakorolt hatásai közül az élőhely-fragmentáció nevezhető a legjelentősebbnek. Élőhely-fragmentációnak nevezzük azt a folyamatot, melynek során egy nagy, összefüggő élőhely mérete csökken, és több darabra osztódik. Az út leszűkíti, illetve leszűkítheti a napi mozgásteret és vándorlási útvonalakat vághat el. Jelen esetben az élőhelyek nem tekinthetők természetközelinek és egy erősen antropogén hatású tájrészletben történik az út általi fragmentáció, ezért a hatást elviselhetőnek értékeltük.)

Üzemelés során várható élővilágvédelmi hatások a következők:

<i>Árkok, mint élőhelyek</i>	javító	az útszéli árkok beiszapolódott, lefolyástalan részein kisebb pocsolyák alakulhatnak ki, melyekben a vízínövények (főleg a nád) illetve kétélűek (főleg békafajok) telepedhetnek meg, tartós csapadék esetén akár szaporodóhelyként is funkcionálhatnak, bár az innen migráló állatok elütési veszélye is magas lesz
<i>Burkolat felmelegedése</i>	javító	téli időszakban, illetve őszi-tavaszi vonulás során az út aszfaltburkolata könnyebben felmelegszik vagy esténként hosszabban tartja a hőt, ami egyes madárfajokat (főleg fecskeféléket) vonz, amelyek a burkolaton melegszenek, az életképességüket javítja, azonban az elütés veszélyének növekedését indukálja
<i>Emberi forgalom</i>	elviselhető	a település és a közlekedési utak közelsége miatt ez a környezeti terhelés jelenleg is fennáll, a forgalom növekedésével kell számolni
<i>Fenntartási munkák</i>	elviselhető	elsősorban az útmenti zöldfelület növényzetének nyírásából adódó zajjal és a fenntartó gépek légterheléséből származó kibocsátással kell számolni

MÁTYÁSDOMB KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

<i>Gyomflóra</i>	elviselhető	a hazai utak mentén a gépjárművekre tapadó magok bárhol kiszóródhatnak és káros gyomosodást idézhetnek elő, rendszeres nyírással a gyomflóra fertőző hatása mérsékelhető
<i>Hókotrás</i>	javító	télen az útra hulló havat hókotrók az út szélére tolják, emiatt a padkán, árokban, útszegélyben a hó felhalmozódik, a tömörsége következtében lassabban olvad el, tovább megmarad, ezzel az útszéli növényzet túlélési képességét a nedvesebb vízviszonyok miatt javíthatja
<i>Kátyúzás</i>	semleges	az utak speciális fenntartási feladata a kátyúzás, ami során az út hibáit, főként a keletkezett gödröket (kátyúkat) javítják, betöltik; élővilágvédelmi szempontból semleges hatású, ha a veszélyes hulladéknak számító kátrány és aszfalt nem kerül az utat kísérő árokba, rézsűbe, töltésbe
<i>Kisállatok (kételtűek, hullók, rágcsálók) elütése</i>	elviselhető	a nyomvonal területén és közelében jelentős kételtű- és hulló szaporodóhely nincs, azonban az úton történő átvonulások lehetséges, ami elütéseket okozhatja, melynek mértékét megbecsülni nem lehet, vélhetően nem lesz jelentős, azonban a már elütött állatok burkolatba préselődött teteme további állatfajokat (általában dögevőket, illetve az éjszakai életmódú sünök, egyes cickányfajok, pocok- és egérfajok, nyestfélék stb.) vonz
<i>Kiszóródott termények</i>	javító	az utat használó teherautókról leszóródó terményeket (főleg gabonafélék és kukorica) madarak (galambfélék, házi veréb, varjú- és pintyfélék stb.) szedegetik fel és táplálkoznak velük, ami – főleg a téli, táplálékszegény időszakban – a túlélésüket segíti, azonban a madarak elütésének veszélye növekszik
<i>Leshelyek</i>	javító	az utat kísérő táblaoszlopok, korlátok, egyéb berendezési tárgyak tetejét vártaként, lesként használó madarak számára jelentenek előnyt, melyek előszeretettel használják táplálékszerzésük vagy násztevékenységük (éneklés) során ezeket a tárgyakat; a jellemzőbb fajok lehetnek a területen: egerészölyv, vörös vércse, cigánycsuk, töviszűrő gébics, sordély stb.
<i>Madarak elütése</i>	elviselhető	a gépjárműforgalom az út nyomvonala felett átrepülő vagy átgyalogló, esetleg terményt szállító gépjárművekről leszóródó magokkal táplálkozó madarak elütését indukálhatja, ennek mértékét megbecsülni viszont nehéz; a vizsgált terület értékes madárvilággal nem jellemezhető
<i>Sózás, síkoságmentesítés</i>	elviselhető	az útburkolatra lefagyó csapadék ellen régebben sózással, manapság sóval kevert zúzalékkal védekeznek; a csapadék az útburkolatra szórt só az útszéli árkokba mossza, ahol kedvezőtlen sófelhalmozódás alakulhat ki, ami egyes növényfajokat kipusztít, másoknak kedvező életteret adhat; az árkokban és környékén azonban természetközeli flóra kialakulása nem várható, ezért a hatást elviselhetőnek értékeljük; a téli sózás során kijuttatott síkoságmentesítő anyag nagy része a hóolvadással és a tavaszi esőkkel eltűnik az utak környezetéből.
<i>Térvilágítás</i>	elviselhető	a területen telepített kandeláberek biztosítják sötétedés után a térvilágítást; a lámpatestek körül éjjel a gazdag rovarvilág éjjeli madarakat csalogat oda táplálkozni, illetve néhány madárfajt éneklésre ösztönözhet (vörösbegy, fekete rigó), de egyéb hatása nem ismert.
<i>Vadak elütése</i>	elviselhető	az előzőekben részletezett élőlénycsoportokhoz hasonlóan az út használata során, főleg éjszaka, előfordulhat vadak (nagyobb testű emlősök: mezei nyúl, vörös róka, vaddisznó és őz) elütése

4.4.2. A MÓDOSÍTÁS KÖVETKEZTÉBEN FELLÉPŐ TÁRSADALMI, GAZDASÁGI FOLYAMATOK, AMELYEK KÖZVETETT MÓDON KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNNYEL JÁRhatnak

Az új gyorsforgalmi út létesítésének esetében a társadalmi-gazdasági életre gyakorolt hatások infrastruktúra fejlesztés esetében általában pozitív irányúak, de adott esetben lehetnek közömbösek is a fejlődésre. A pozitív hatás elsősorban a gazdasági élet területén jelentkezik. Negatív hatás akkor lép fel, ha a beruházás olyan kedvezőtlen folyamatokat indukál, amelyek idegenek a térség fejlődési tendenciáitól, a hagyományoktól, adottságoktól és a környezettől, oda nem illeszkedő további beruházásokat indítanak el, vagy ezen beruházások léptéke nem illeszkedik a környezeti adottságokhoz.

Az M8 gyorsforgalmi út átadásával hiányzó gyorsforgalmi összeköttetés létesül kelet és nyugat Magyarország között. Az M8 gyorsforgalmi út megépülésével a megye két jelentős településének összeköttetése megvalósulna, az M7 autópálya mentén elhelyezkedő Székesfehérvár, illetve az M6 autópálya által érintett Dunaújváros. A megye közúthálózata jelentős mértékben javulna, az M8 gyorsforgalmi út által a megye két meghatározó autópályájának összeköttetésével.

Az M8 gyorsforgalmi út megjelenésével a forgalmi áterhelődés következtében a jelenleg párhuzamos eljutást biztosító utak (64 sz. főút, 6301 és 6228 j. utak) forgalma és ezzel együtt zajterhelése jelentősen csökkenne, javítva ezzel az utak átkelési szakaszaival érintett településen élők életminőségét.

A gyorsforgalmi út továbbá lehetőséget biztosít újabb fejlesztések, beruházások megtelepedésére, ezzel munkahelyeket teremtve a térségben élők számára.

4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE

A tervezett gyorsforgalmi út megépítésével új terhelésekkel járó vonalforrás létesül. A környezeti elemek esetében a Környezeti Hatástanulmányban leírtak alapján leginkább érintett elemek a levegő, a földtani közeg és felszíni vizek, illetve a zaj.

Ezen elemek esetében az elvégzett számítások és műszaki becslések alapján nagyobb mértékű változások közvetlenül a tervezett nyomvonal mentén lépnek fel, azonban az úttengelytől távolodva a terhelés jelentős mértékben csökken. A fellépő terhelése minden esetben a vonatkozó határértéknek megfelelnek.

A levegőminőség esetében a nagyobb mértékű terhelés az úttengelytől számított 50 m-es sávon belül várható, míg a zaj esetében ez a távolság kb. 900 m-re becsülhető.

A körültekintő tervezés alapján Mátyásdomb esetében a várható hatásterületen belül védendő létesítmény nem található.

* * *

Összefoglalóan a tervezett módosítás jelentős mértékű környezeti hatásokkal várhatóan nem jár, a várható hatások lokális jellegűek, a hatásterületek nem terjednek túl az úttengelytől számított 900 m-es zónán.

5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK

A tervezett gyorsforgalmi út létesítéséhez kapcsolódóan az UNITEF Zrt. Környezeti Hatástanulmányt készített. A hatástanulmány a környezeti elemek bontásában tette meg javaslatát a káros hatások csökkentése érdekében. Ezek közül a legfontosabbak:

- Levegőminőség-védelem:
 - Levegőtisztaság-védelmi szempontból az útszakasz üzemeltetését az elérhető legjobb technika alkalmazásával a mindenkor hatályos jogszabályban meghatározott levegővédelmi követelmények betartásával kell végezni. Az üzemeltetés során az útszakasz rendszeres karbantartásáról és tisztántartásáról gondoskodni kell.
- Felszíni közeg-, talajvédelem:
 - A téli síkosságmentesítésnél minden esetben a meteorológiai körülményeket figyelembe véve a szükséges minimális, a forgalom biztonságos igényeit is kielégítő anyagmennyiség kijuttatását kell elvégezni, lehetőség szerint a környezetre kevésbé káros anyagok felhasználásával.
 - Az útpályáról lefolyó csapadékvíz megfelelő talpárok rendszerrel gyűjtik össze, így a nagyobb területre való kijutás korlátozott.
- Felszíni vizek védelme:
 - A Mátyásdombi-árok mellett, azzal párhuzamosan tervezett vadátjáró és földút található, melyeket az M8 gyorsforgalmi út egy híddal keresztez. Az árkon mederrendezési beavatkozások (profilozás, kotrás, beköteéseknél burkolás) szükségesek. A keresztezés környezetében a medret beton rakott terméskő burkolattal kell ellátni. A tervezett talpárkokba - a befogadóba történő bevezetés előtt – hordalékfogó műtárgy beépítése szükséges.
 - A csapadékvízzel lemosódó szennyezőanyagok jelentősé része a hordalékfogó környezetében összegyűlő hordalék felszínén abszorbeálódik.
 - A téli síkosságmentesítésnél minden esetben a meteorológiai körülményeket figyelembe véve a szükséges minimális, a forgalom biztonságos igényeit is kielégítő anyagmennyiség kijuttatását kell elvégezni.
- Zajvédelem:
 - A közvetett hosszútávú közvetett megközelítési útvonalak mentén (6301. sz. út Mátyásdombi belterületi szakasza) a környezeti zajterhelés csökkentése érdekében a jelenlegi 50 km/h-ról 30 km/h-ra kell csökkenteni a sebességet.
- Élővilágvédelem
 - védelmi célú, ökológiai kiegyenlítő növénytelepítés az út teljes hosszán
 - tájrészletnek megfelelő, változatos növénykiültetés megválasztása, mely lehetőleg őshonos és tájhonos fajokból tevődjön össze
 - ökológiai átjárhatóság biztosítása
 - a pályatestről lefolyó csurgalékvíz élővizekbe közvetlenül nem vezethető
 - élővilágvédelmi szempontokat figyelembe vevő térvilágítás alkalmazása

- az utat keresztező elektromos légvezetékek madárvédelmi berendezésekkel történő ellátása.
- Tájképvédelem
 - alacsony hajlásszögű és lekerekített élő részüket, természetszerű terepplasztika alkalmazása
 - esztétikai növénytelepítés az út teljes hosszán
 - kerülendő a túlévelű örökzöldek domináns ültetése, mert vizuálisan és funkcionálisan is áthatolhatatlan falat képeznek idősebb korokra, inkább zavaró hatást keltenek, mint díszítik, kiemelik az adott útszakaszt
 - út- és tájfásításhoz közepes vagy nagy lombkoronájú, őshonos, lombhullató fajok alkalmazása javasolt, az allergén vagy invazív fajokat, illetve az örökzöldek alkalmazását kerüljük
 - a külterület egyes pontjain, főleg a településszéli és az útszéli területeken az illegális hulladéklerakások felszámolása

A várható hatások nagysága és jellege miatt – összhangban a Környezeti Hatástanulmánnyal – nem teszünk javaslatot monitoring rendszer kialakítására, azonban a településrendezési eszközöket legalább 5 éves periódussal felül kell vizsgálni.

6. KÖZÉRTHTETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A településrendezési eszközök módosításának oka az M7 és M6 autópályák között létesítendő M8 gyorsforgalmi út. A gyorsforgalmi út létesítése érdekében a tervezett nyomvonal mentén Köu jelű közúti közlekedési terület kijelölése szükséges.

A tervezett gyorsforgalmi út új vonalforrásként fog működni, így üzemelése során nagyobb mértékben légszennyezőanyag és zajkibocsátás várható, valamint a csapadékvíz szennyezőanyagokat moshat a talajba, illetve a felszíni vizekbe.

A kiindulási adatok és várható terhelések alapján Mátyásdomb érintett területén lokálisan jelentkezhetnek nagyobb mértékű környezetterhelések, azonban ezek mértéke a vonatkozó terhelési határértékek alatt maradnak, így hatásuk nem jelentős. Legnagyobb hatásterület a zaj esetében várható, az úttengelytől mért kb. 900 m-es kiterjedésben. Ezen területen belül védendő létesítmény nem található.

Összefoglalóan tervezett módosításnak kiemelkedően káros hatásai nem várhatók.

Székesfehérvár, 2021. október 26.